

ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ХҮН АМЫН ЭРҮҮЛ МЭНД, ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ

ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ

/2021 оны 8 сарын байдлаар/

№	Үзүүлэлт	<u>БОЭТ</u>	Сумдын эмнэлэг	Өрхийн эмнэлэг	Хувийн эмнэлэг	Цэргийн анги	Нийт дүн
1	Нийт үзлэг	43717	88136	60254	27876	3712	223695
2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	14984	42120	32933	3927	3421	97385
3	Идэвхтэй хяналтын үзлэг	5523	16256	12901	2904		37584
4	Бүртгэгдэж эмчлэгдсэн өвчлөл	14235	13092	4251	7022	249	38849
5	Нийт төрөлт	880	236				1116
6	Хэвтэн эмчлүүлэгчид	4395	2592		2211	33	9231
7	Нас баралт	19	114	63			196

№	Үзүүлэлт	<u>2020.8</u>	<u>2021.8</u>	<u>Өөрчлөлт</u>
1	Нийт үзлэг	231024	223695	-7329
2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	75155	97385	22230
3	Идэвхтэй хяналтын үзлэг	39143	37584	-1559
4	Бүртгэгдэж эмчлэгдсэн өвчлөл	55463	38849	-16614
5	Нийт төрөлт	1117	1116	-1
Үүнээс	Гэрийн төрөлт	4	5	1
	Охидын төрөлт	83	65	18
	Охидын төрөлтийн эзлэх хувь	7.4	5.8	-1.6
6	Хэвтэн эмчлүүлэгчид	10317	9231	-1086
7	Нас баралт	211	196	-15
8	0-1 насны эндэгдэл	17	13	-4
9	1-5 насны эндэгдэл	2	1	-1
10	Хурц халдварт өвчин	117	985	868

Үзүүлэлт	хэмжих нэгж	2020.8 сар	2021.8 сар	өөрчлөлт
Нялхасын эндэгдэл	1000 амьд төрөлтөд	15.2	11.6	-3.6
Үр хөндөлт	1000 амьд төрөлтөд	409.1	347.6	-61.5
Үүнээс охидын	хувь	7.4	11	3.6
Хурц халдварт өвчин	10000 хүн амд	16.7	137.7	121
БЗДХ	10000 хүн амд	36.7	11	-25.7
Үүнээс өсвөр үе	хувь	11.6	16.4	4.8
Хүүхдийн хяналт /0-1 нас/	хувь	71	77	6
Хүүхдийн хяналт /1-5 нас/	хувь	34	41.6	7.6

I. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

- Улсын болон хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагууд нийт 223695 хүнд үзлэг шинжилгээ хийсний 60.3%-д нь урьдчилан сэргийлэх болон идэвхтэй хяналт тандалтын үзлэг хийгдсэн байна.
- Ортой эмнэлгүүдэд нийт 9231 хүнийг 59759 ор хоногоор хэвтүүлэн эмчилсэн нь нэг хүн дунджаар 6.4 хоног хэвтэн эмчлүүлсэн байна.
- Түргэн тусламжийн 6259 дуудлагад явж үйлчилсний 1009/16.1%/ нь алсын дуудлага, 458/7.3%/нь осол гэмтлийн яаралтай дуудлага байсан байна. Нийт дуудлагын 83.4% -д 0-20 минутны дотор гарч үйлчилсэн байна.
- Нийт эмийн сангууд 47577 жор хүлээн авч 7 тэрбум 7850 сая төгрөгний эм бараа борлуулалт хийсэн байна.
- ЭЭСангуудад нийт 9856 жор ирсний 53,6% /5208/ нь ЭМДаатгалын, 3,2%/322/ мансууруулах сэтгэц нөлөөт эмийн, 43,1% /4255/ нь энгийн эмийн жор байсан байна. Зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангалт дундажаар 86,7% байна.

II. БҮРТГЭГДСЭН ӨВЧЛӨЛ, ЭНДЭГДЭЛ

- 8 сарын байдлаар 38849 халдварт бус өвчлөл шинээр бүртгэгдэж эмчлэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 16614 тохиолдлоор буурсан байна. Нийт өвчлөлийн 63.2% нь шинэ өвчлөл байна.
- **Үүнээс тэргүүлэх 5 өвчлөл нь:**

1. **Хоол шингээх эрхтний өвчин-10296**, /47,4% шүдний цоорол, 16,6% ходоодны, 7,2% элэгний үрэвсэл/
2. Амьсгалын тогтолцооны өвчин-5644
3. Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин-4981 /Артерийн даралт ихдэх 54.8%, зүрхний ишемит өвчин 18,6%
4. Шээс бэлэгсийн тогтолцооны өвчин-4260
5. Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин-3569

- 8 сарын байдлаар 945 хүн осол гэмтэлд өртсөний улмаас тусламж авсан ба осол гэмтлээр 27 хүн нас барсан нь өнгөрсөн оноос 2-р, өвчлөл 29 тохиолдлоор буурсан байна.
- Осол гэмтлээр нас барагсдын 18.5%/5/нь амиа хорлосон-/Гт-1, Мн-1, Сэ-1, Цц-1, Эх-1/, 40,7% /11/нь зам тээврийн осол-/Бд-1, Гт-1, Но-1, Нн-1, Хх-1, Цо-1, Цц-2, Бозт-2, Өо-1/, 40,7%/11/ нь бусад ослоор /Бо-2, Мн-2, Но-1, Хү-1, Цц-3, Шб-1, БОЭТ-1/ тус тус эндсэн байна.
- Осол гэмтлээр нас барагсад нь 85,1% /23/ эрэгтэй ба 4 нь эмнэлэгт хүргэгдсэн боловч 3 нь хоног болоогүй нас барсан байна. Бусад тохиолдлууд эмнэлгийн ямар нэг тусламж авч чадаагүй газар дээрээ нас барсан байна.
- Оны гарсаар 196 хүн нас барсан ба нийт нас барсан хүний 13,7% нь осол гэмтлээр, 21.4% нь хорт хавдраар, 9,1%/18/ нь зүрхний шигдээс, тархинд цус харвалт зэрэг сэргийлж болох эндэгдэлээр, 3,5% нь нярай үеийн эмгэгийн улмаас нас барсан байна. Нийт нас баралтын 34/17,3%/ нь эмнэлэгт, бусад нь гэртээ, хээр гадаа нас барсан байна.
- Нялхсын эндэгдлийн 13 /Бо-1, Гт-1, Мо-1, Но-1, Хб-1, Цц-1, БОЭТ-7/ тохиолдол бүртгэгдсэн нь 1000 амьд төрөлтөд 11,6% байна.
- Нялхсын эндэгдэл 2020 онд 53% нь эрт нярайн эндэгдэл байсан бол 2021 онд 53,8% нь эрт нярайн, 23% нь сараас дээш насны хүүхэд 3 байгаа ба 1 нь хатгаагаар, 2 нь осол гэмтлээр эндсэн байна
- БОЭТөвд 19 эндэгдэл тохиолдож задлан шинжилгээ 63,1% тай байна. Үндсэн оношийн зөрөө байхгүй.
- **Нас баралтын шалтгаан:**

1. **Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин-79**
2. Хорт хавдарын нас баралт-42
3. Бэртэл хордлого гадны шалтгаант нас баралт-27
4. Хоол шингээх эрхтний өвчин-20
5. Төрөх, перинаталь үед үүсэх эмгэг-7/ нярай/
6. Уушигны хатгаа- 4
7. Бөөрний эмгэг-6
8. Мэдрэлийн өвчин-4
9. Үжил-1
10. Уушигны бөглөрөлттэй-2
11. Ковид 19-1
12. Чихрийн шижингээр-2

III. ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

- Нийт 1116 эх төрж 1119 хүүхэд мэндэлсэн нь өнгөрсөн онтой харьцуулахад 1 төрөлтөөр хүн амын төрөлт буурсан байна. Нийт төрсөн хүүхдийн хүйсийн харьцаа 1,1:1 байгаа ба эрэгтэй хүйс давамгайлж байна.
- Нийт төрөлтийн 5,8%/ 65/ охидын төрөлт эзэлж байгаа нь анхаарал татаж байгаа үзүүлэлт байна./Бо-3, Бу-1, Гт-2, Мн-2, Но-1, Нн-1, Сэ-2, Хб-10, Хх-2, Хү-1, Цо-1, Цц-3, Шб-10, Өо-11, Эх-10, Бг-4/.
- 8 сарын байдлаар 389 эх үр хөндүүлж 1000 амьд төрөлтөд 347.6 байгаа нь өнгөрсөн оноос 61.5-р буурсан үзүүлэлт байна. Өсвөр насны охидын үр хөндөлт-43/11%/Бд-4, Бо-1, Бу-3, Гт-3, Мн-2, Но-1, Нн-1, Сэ-1, Хб-1, Хх-1, Цо-2, Цц-3, Шб-4, Өо-8, Эх-4, Бг-4/ байна.
- Үр хөндөлт 1000 амьд төрөлтөд 61.5-р буурч, охидын үр хөндөлт 3.6-р нэмэгдсэн байна.
- 8 сарын байдлаар сард дундажаар 6087 хүүхдийг идэвхтэй хянаж, хооллолт өсөлт хөгжилтийн байдлыг үнэлэн зөвлөгөө дэмжлэг үзүүлсэн нь хяналтад хамрагдвал зохих хүүхдийн 87.7% эзэлж байгаа нь өнгөрсөн оноос нэмэгдсэн хэдий ч хангалтгүй байна. Хяналтанд хамрагдсан хүүхдүүдээс 25 хүүхэд жингийн алдагдалтай байгаа нь нийт хүүхдийн 0,4%-г эзэлж байгаа ба 20 хүүхэд туранхай, 13 хүүхэд өсөлтийн хоцрогдолтой байна.

- 0-1 насны хүүхдийн хяналт 6-р, 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн хяналт 7.6-р тус тус нэмэгдсэн байна.

IV. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

- Он гараад 1189 халдварт өвчин бүртгэж эмчилсэн нь өнгөрсөн оноос 795 тохиолдлоор өссөн байна. Нийт халдварт өвчний 0,3%-г салхинцэцэг, 0.6% сүрьеэ, 0.5%-г гар хөл амны өвчин, 76.5% ковид-19, 0.7% цусан суулга, 4.2%-г хоолны хордлого, 6,6%-г БЗДХ өвчин тус тус эзэлж байна.
- БЗДХ-н 25,3% нь жирэмсний үзлэгээс, 30,3% нь урьдчилан сэргийлэх үзлэгээр, 33% нь өвчний учир амбулатороор, 24% нь тандалтын үзлэгээс илэрсэн байна.

ДЭЭРХ ҮЗҮҮЛЭЛТЭЭС ЦААШИД АНХААРАХ АСУУДАЛ

1. Охидын үр хөндөлт, БЗДХ өмнөх жилээс нэмэгдэх хандлагатай байгаад анхаарч өсвөр үеийн эрүүл мэнд, ялангуяа нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн боловсролыг сайжруулахад илүү үр дүнтэй ажил зохион байгуулах шаардлагатай.
2. Гэрийн 5 төрөлт нь алслагдсан хөдөө орон нутагт биш, аймгийн төв дээр тохиолдсон байгаа нь хөдөө орон нутгаас ирсэн эхчүүдийн хяналт, төрөх дөхсөн эхчүүдэд өгөх зөвлөгөө, мэдээллийг сайжруулах шаардлагатайг харуулж байна.
3. БЗДХ-н 57 % нь идэвхгүй үзлэг тандалтаар илэрсэн байгаа нь хүн амын дундах өвчлөлийн тархалт байгааг харуулж байгаа ба урьдчилан сэргийлэх үзлэг, илрүүлэлтийг идэвхжүүлэх шаардлагатай.
4. Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан болсон хоол боловсруулах эрхтэний болон зүрх судасны эмгэгийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг сайжруулах, мэдээлэл сургалт сурталчилгаа, эрт илрүүлэг хяналт эмчилгээг сайжруулах
5. Осол гэмтлийн өвчлөл өнгөрсөн оноос нэмэгдсэн байгаа ба өвчлөлийн 26,2%, нас баралтын 40,7% зам тээврийн осол байна. Мөн осол гэмтлийн өвчлөлийн 62% нь гадны шалтгаан, орчин нөхцөл, ажлын байрны аюулгүй ажиллагаатай, 11,7% хүчирхийллийн шалтгаантай байгаад анхаарч осол гэмтлийн өвчлөл нас баралтыг бууруулахад салбан дундын хамтын ажиллагааг сайжруулах шаардлагатай.
6. Нас баралтын голлох шалтгаан нь цусны эргэлтийн тогтолцооны эмгэг буюу тархинд цус харвалт, зүрхний ишемит эмгэг зэрэг сэргийлж болох эндэгдэл тэргүүлж байгаа ба эрт илрүүлэлт, хяналтыг сайжруулах шаардлагатайг харуулж байна.

Мэдээлэл бэлтгэсэн: ЭМГ-н статистикч Б. Мидэрсүрэн, Д. Гантогтох